

РЕШЕНИЕ

№ 208

гр. София, 27.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на първи февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Пролетка Асенова
като разгледа докладваното от Елизабет Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20231000501747 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 20.03.2023г по гр.д. № 14515/2021г Софийски градски съд, ГО, 7 състав е обявил, по предявения иск от Колект БГ АД, за недействителен по отношение на дружеството договор за прехвърляне на недвижим имот срещу поето задължение за издръжка и гледане от 01.04.2021г сключен между В. Б. Р. и В. В. Р., на осн. чл.135 от ЗЗД за 1/2ид.ч. от имота, която е прехвърлената от В. Б. Р.. С решението си съдът е възложил разноските по делото съобразно изхода от спора и доказаните разноски от страните.

В отхвърлителната си част, постановена по иск за прогласяване недействителността на сделката, с която съпругата недлъжник С. Р. се е разпоредила със своята идеана част от процесния имот, решението на СГС, като необжалвано, е влязло в сила.

Решението на СГС е обжалвано с обща въззивна жалба от ответниците по делото В. Б. Р. и В. В. Р. с оплаквания за неправилност. Въззивниците считат, че съдът е постановил решението си при нарушения на процесуалния и материалния закон. Поддържат, че съдът не е обсъдил доказателствата, че ги е тълкувал превратно, че не е

издирил обективната истина. Поддържат, че не са налице основанията на чл.135 , ал.1 от ЗЗД за уважаване на предявения иск, тъй като В. В. не е знаел, че баща му е длъжник, както и поради това, че продажбата не уврежда интереса на ищеца. Оспорват и качеството кредитор на ищеца към момента на сключване на сделката между ответниците. Поддържат, че по делото не се установява, че вземането на банката не е погасено по давност. Молят въззивния съд, след като съобрази изложените доводи да постанови решение, с което да отмени решението на СГС и да отхвърли предявения иск.

На тази въззивна жалба е постъпил писмен отговор от „Колект БГ” АД, с който жалбата се оспорва като неоснователна. Въззиваемата страна поддържа, че е правоприемник на кредитор на първия ответник, че процесната сделка го уврежда и счита предявеният иск за доказан, а жалбата – за неоснователна.

В о.с.з въззивниците се представляват от адв. Г., която поддържа въззивната жалба и моли същата да бъде уважена. Претендира разноси по делото , за които представя списък по чл.80 от ГПК.

Адвокат Г. депозира писмени бележки в които поддържа развитите във въззивната жалба оплаквания. Поддържа, че съдът не е обсъдил качеството кредитор на ищеца. Поддържа, че вторият ответник не е знаел за задълженията на първия ответник. Поддържа, че не се установява увреждане на кредитора. Поддържа, че към момента на сделката между ответниците ищецът не е имал качество кредитор по отношение на първия ответник, че не се установява вземането на банката дали не е погасено по давност.

Въззиваемото Колект БГ АД не се представлява в о.с.з.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивните жалби пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби , приложими към процесното правоотношение. В този смисъл е задължителното тълкуване на закона дадено с ТР №1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК на ВКС- т.т.1 и 4.

С оглед изложеното съдът приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Като краен резултат, първоинстанционното решение е правилно и не следва да бъде отменено.

С оглед развитите въззивни съображения съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

В исковата си молба към нея ищецът „Колект БГ” АД твърди, че по силата на договор за кредит първият ответник е длъжник на Алфа банка-клон България КЧТ с правоприменник Юробанк България АД. За вземането си банката се е снабдила с изпълнителен лист и е образувала изпълнително производство, в рамките на което е наложена възбрана върху имота на първия ответник. Твърди, че изпълнителното производство е прекратено и преди да бъде образувано ново изпълнително производство въз основа на издадения ИЛ е осъществена процесната сделка между ответниците, които са баща и син. Поддържа, че е правоприменник по договор за цесия на Юробанк България АД. Твърди, че сделката уврежда неговия интерес на кредитор.

Пред настоящата съдебна инстанция, в отговора на ВЖ, ищецът поддържа, че ако е имало действаща вписана възбрана върху имота, сделката между ответниците би била непротивопоставима му. В тази връзка развива съображения, че сделката е сключена след прекратяване на изп.д. № 163/2010г и преди образуване на изп.д. № 982/2021г.

В отговорите на исковата молба ответниците възразяват, че към момента на сделката ищецът не е имал качеството „кредитор” на първия ответник. Оспорват и наличието на останалите предпоставки на чл.135 от ЗЗД- възразяват, че липсва увреждане на кредиторски интерес, че вземането на ищеца е погасено по давност, че вторият ответник не е знаел за задълженията на първия ответник.

По делото са представени заповед за изпълнение по чл.417 от ГПК и ИЛ, издаден на 11 и 12.01.2010г по гр.д. № 14/2020г по описа на РС-Ловеч, от които се установява, че В. Б. Р. е длъжник по договор за кредит от 15.08.2008г на Алфа банк – клон България КЧТ.

Установява се, че въз основа на издадения ИЛ е образувано изп.д. № 163/2010г по описа на ЧСИ Г. И., по което за обезпечаване вземането на банката е вписана възбрана на 05.05.2010г върху процесния сега имот, собственост на първия длъжник.

По делото не е спорно, а и се установява при справка в АгВп-ТР, че Юробанк България АД е универсален правоприменник на Алфа банка- клон България КТЧ.

Видно от представения в препис договор за цесия от 27.03.2020г Юробанк България АД прехвърля на Свети Георги Груп ЕАД, с настоящо наименование Колект БГ АД, вземането си от ответника .

Съгласно договореното между страните по договора за цесия – чл.2 и представения протокол за приключване, договорът за цесия е породил действие на 03.04.2020г.

Видно от отбелязванията на гърба на издадения ИЛ изп.д. № 163/2010г е прекратено на основание чл.433,т.8 от ГПК, като за удостоверяване на този факт е

издадено постановление на ЧСИ И. от 24.01.2021г.

Видно от предсатвения НА № 163, н.д. № 141/2021г по описа на В. В.-нотариус с район на действие СРС , на 01.04.2021г В. Б. Р. прехвърля на В. В. Р. процесния свой собствен недвижим имот срещу поето задължение за издръжка и гледане

По делото е представена справка – удостоверение за родствени връзки , видно от което В. Б. Р. и В. В. Р. са баща и син.

По делото се установява още, че въз основа на издадения ИЛ от 12.01.2010г е образувано изп.д. № 982/2021г по описа на ЧСИ М. П. на 02.04.2021г.

Видно от издадената справка от ЧСИ П., след направено пълно имуществено проучване, В. Б. Р. няма открито имущество и вземания, срещу които да се насочи принудително изпълнение.

Видно от представеното придружително писмо, ведно с уведомление по чл.99, ал.3 от ЗЗД длъжникът В. Б. Р. е уведомен за договора за цесия сключен между Юробанк България АД и настоящия ищец на 14.11.2021г.

Пред настоящата инстанция е събрана справка от АгВп- Имотен регистър , от която се установява, че на 05.05.2010г е вписана възбрана върху процесния имот на В. Б. Р. за обезпечаване вземането на Алфа банка- клон България КЧТ , като няма данни същата да е заличена. Вписани са и други възбрани върху имот като обезпечение на вземания на други кредитори.

При така изложените доказателства за факти съдебният състав приема, че предявеният иск е допустим и основателен.

По допустимостта на предявения иск

Искът по чл.135 от ЗЗД дава право на кредитор да обяви за относително недействителна по отношение на него сделка, сключена от негов длъжник, при предпоставките на закона, така че по отношение на него определено имущество да се счита за имущество на длъжника и съответно да може да се удовлетвори от него. Ако кредиторът може да се позове на непротивопоставимост на сделка, сключена от длъжника и на друго основание, то това би направило иска по чл.135 от ЗЗД недопустим, поради липса на правен интерес от него. Целеният резултат- непротивопоставимост на сделка, сключена от длъжника по отношение на неговия кредитор- е постигнат.

Ето защо, ако кредитор е вписал възбрана върху имущество на длъжника за обезпечаване на своето вземане, то дори и длъжникът да се разпорежи с това имущество, на осн. чл. 452 от ГПК действията на длъжника биха били непротивопоставими на вписалия възбрана преди тези действия кредитор.

В случая се установява, че върху процесния имот кредитор- праводател на настоящия ищец е вписал възбрана за обезпечаване именно на вземането, за

осигуряване на чието събиране е предявен и настоящия иск. Доколкото няма данни вписаната възбрана да е вдигната и заличена при прекратяването на изп.д. № 163/2010г , то следва да се приеме, че възбраната е все още вписана и поражда действие. Действително, на осн. чл.433, ал.3 от ГПК при прекратяване на изпълнителното производство съдебният изпълнител дължи служебно и незабавно да вдигне наложените възбарни и запори. Такова вдигане на наложената възбрана от ЧСИ И. по делото не се установява. В същото време съгласно чл.31 от Правилника за вписванията вписването на възбраните се заличава по писмено нареждане на учредението или длъжностното лице, което е наложило възбраната или пред което е представена гаранцията или обезпечението. Възбраната цели да създаде непротивопоставимост на извършени разпореждания или учредяване на вещни права от страна на собственика на възбранения недвижим имот в полза на трети лица след нейното вписване. Правното действие на възбраната възниква от нейното вписване и се прекратява от момента на вписване на заличаването ѝ. Само при довършване на състава на заличаването на възбраната сключените от длъжника сделки ще могат да се считат за противопоставими на вискателя по изпълнението, което ясно следва по аргумент от чл. 453, т. 1 ГПК. Дори и да са налице предпоставките за заличаване на възбраната, ако не бъде вписано това заличаване, следва да се даде приоритет на вписаните обстоятелства, тъй като обратното би противоречало на смисъла на института на вписванията.

От изложеното следва да се приеме, че интересът на ищецът е защитен и без за предявява настоящия иск, тъй като същият е правоприемник на кредитор обезпечил своето вземане с възбрана върху процесния имот , вписана преди разпоредителната сделка между ответниците и незаличена.

Независимо от изложеното на съдебният състав е известно ТР № 47/1965г на ОСГК на ВС, съобразно което от момента на прекратяване на изпълнителното производство се считат вдигнати наложените възбрани, независимо дали са заличени. Това ТР не е от категорията на задължителните за съда съдебни актове, по смисъла на ТР № 1/2009г на ОСГТК на ВКС , т.2, но на това ТР се позовава съда при постановяване на решения и при изменените понастоящем обществено-икономически условия /решение № 578/2009г по гр.д. № 504/2008г на I ГО, решение № 286/2010г по гр.д. № 1206/2009г на II ГО на ВКС/, поради което може да се разсъждава, че същото не е изгубило своето значение като тълкувателен акт.

С оглед това следва да се приеме, че за ищецът е налице интерес от предявяването на настоящия иск, тъй като вписаната възбрана върху спорния сега имот следва да се счита за заличена и за ищеца няма друг правен способ за защита на неговия кредиторски интерес.

По съществува на спора

Предявен е конститутивен иск , с който ищецът цели да възстанови състоянието на имуществото на длъжника си във вид, в който е било към момента на възникване на задължението, носител на което е ищецът С отменителния иск по чл.135 от ЗЗД е дадена възможност на един кредитор да отмени действия на своя длъжник, които увреждат неговия интерес. Съгласно чл.133 от ЗЗД длъжникът отговаря пред своя кредитор с цялото свое имущество, ето защо разпореждането с това имущество , след възникване на задължението, винаги дава възможност на кредитора да защити интереса си чрез иска по чл.135 от ЗЗД. Целта на иска е да бъдат обявени за недействителни спрямо кредитора действията на длъжника, с които той го уврежда. Последиците от уважаването му се изразяват в това, че атакуваното действие - увреждащата сделка - остава действителна за страните по нея /прехвърлител и приобретател/, но се счита за недействителна по отношение на кредитора- ищец и той може да насочи изпълнението за удовлетворяване на вземането си към прехвърленото имущество, макар че то е преминало в патримониума на приобретателя. Чрез предявяването на иска се упражнява едно потестативно право - кредиторът цели да се удовлетвори от сумата, получена на публична продажба при принудително изпълнение върху вещта, обект на договора между длъжника и неговия съконтрагент. Последният понася санкцията да търпи изпълнение срещу нея за чужд дълг, ако е бил недобросъвестен при възмездното ѝ придобиване - действал е със знанието, че сделката е увреждаща - чл. 135, ал. 1 предл. 2 ЗЗД- или ако е придобил вещта безвъзмездно

Съобразно наведените от ищеца факти в исковата молба в негова тежест е да докаже качеството си на кредитор, извършване на сделка от длъжника, след възникване на задължението, която да го уврежда и знание на длъжника за увреждане интересите на кредитора. С оглед доказаното сключване на възмездна сделка между ответниците ищецът следва да се установи и знание на третото лице, с което длъжникът е договарял , за увреждането на кредитора или че се ползва от презумпцията на чл.135,ал.2 от ЗЗД.

Съдът намира, че ищецът е доказал предпоставките на иска по чл.135 от ЗЗД.

Представени са доказателства, че считано от 2008г първият ответник е длъжник по договор за банков кредит, кредиторът по който договор е праводател на настоящия ищец. Съгласно разясненията , дадени от ВКС с ТР № 2/2017г на ОСГТК, т.2 , за да бъде признато качеството на кредитор на ищеца следва вземането му да произтича от твърдените факти, не е необходимо доказване , че същото е изискуемо или ликвидно, или установено със съдебно решение. Преценявайки дали ищецът е кредитор по смисъла на чл.135 от ЗЗД съдът следва да съобрази,че предмет на иска не е самото вземане на кредитора, а потестативното право на ищеца да обяви за недействителна по отношение на себе си сделка или друго действие, с които длъжникът го уврежда. Ако са доказани посочените в исковата молба правопораждащи вземането на ищеца основания по делото и съдът следва да приеме, че ищецът доказва

своето качество на кредитор по делото. Съдът може да приеме обратното само ако вземането, претендирано от ищеца, е отречено със сила на пресъдено нещо.

По делото е представено доказателства, че първият ответник е длъжник по договор за кредит, сключен с Алфа банка-клон България КЧТ. Нещо повече- въз основа на договора за банков кредит е издадена заповед за изпълнение, за която не се установява да е възразена от длъжниците. Влязлата в сила заповед за изпълнение установява по обвързващ начин съществуването на договорното вземане на банката. Относително и достатъчно за настоящия процес е обстоятелството, че от договора за банков кредит валидно произтичат права за праводателя на ищеца като кредитор на ответника и тези права не са отречени със СПН, поради което съдът следва да приеме, че ищецът надлежно доказва легитимацията си по делото. В тази връзка неоснователно се явява и възражението на ответниците за това, че по делото не се установява дали вземането на ищеца не е погасено по давност. Приемането на извод за погасяване на вземането на ищеца, независимо чрез какъв способ, в рамките на настоящото производство може да се обоснове само на влязло в сила съдебно решение, каквото по делото не е представено.

Договорът, легитимиращ ищеца като кредитор и правопреемник на първоначалния кредитор, е породил действие на 03.04.2020г. От този момент носител на вземането, породено по договор за банков кредит сключен с Алфа банка-клон България КЧТ е именно ищецът. Съобщението за извършената цесия по чл.99,ал.3 от ЗЗД до длъжника не поставя начало на действието на договора за цесия, а има значение за освобождаващото изпълнение на прехвърленото задължение от длъжника към съответния кредитор.

Ето защо, съдът приема, че ищецът се легитимира като кредитор на първия ответник считано от 03.04.2020г, когато вследствие на породения действие договор за цесия е придобил вземането на банката против първия ответник. Цесията, съгласно чл. 99,ал.2 от ЗЗД, прехвърля вземането на банката с неговите привилегии, обезпечения и принадлежности, доколкото друго не се установява по делото. Съгласно разясненията по тълкуването на закона, дадени с мотивите на ТР № 2/2021г по т.д. № 2/2019г на ОСГТК на ВКС при цесия цедентът, ако е придобил право на иск по чл.135 от ЗЗД, прехвърля това свое право на цедента. Това е така, защото с иска по чл.135 от ЗЗД сее упражнява право, свързано единствено с вземането, не и с останалото съдържание на правоотношението между длъжник и първоначален кредитор. Искът по чл. 135 от ЗЗД има обезпечителната функция и това обосновава извод за прехвърлимост на правото да се търси относителна недействителност на сделката по реда на чл.135 от ЗЗД ведно с главното вземане при цесия.

Дори и да се приеме, както възразяват ответниците, че ищецът е придобил процесното вземане на 14.11.2021г, когато цесията е съобщена на длъжника и след

сделката между ответниците, то отново ищецът има право на иск по чл. 135 от ЗЗД. До този извод се достига при съобразяване на горесцитираното ТР № 2/2021г по т.д. № 2/2019г на ОСГТК на ВКС, съобразно което цесионерът притежава право на иск по чл. 135, ал.1 от ЗЗД, ако увреждащата сделка е извършена след като е възникнало вземането на първоначалния кредитор, но преди сключването на договора за прехвърляне на вземането. Именно такава е хипотезата, ако се приеме, че ищецът е придобил вземането на банката и правата на кредитор на първия ответник след сделката между ответниците и с оглед даденото задължително тълкуване на закона и при тази хипотеза ищецът се явява с правата на кредитор на ответника и материално правно легитимиран да предяви иск по чл.135 от ЗЗД.

На следващо място няма спор, че след възникването на вземането на банката/2008г/ длъжник по банковите кредити- първият ответник се е разпоредил със свои имуществени права. Към момента на прехвърлянето на право на собственост върху имоти ответника В. Б. Р. е знаел, че има задължения по договор за банков кредит. Знанието на факта, че имаш задължения е достатъчен, за да се приеме, че длъжникът знае за увреждането. Умисъл за увреждане законът не изисква, както и не изисква установяването на цел за сключване на сделката- избягване на изпълнението. Искът по чл. 135, ал. 1 ЗЗД има санкциониращ характер за недобросъвестния длъжник, поради което обективното знание на същия, че дължи, независимо на кого, е достатъчно да се приеме, че е налице предпоставката по чл.135,ал.1 от ЗЗД- знание на длъжника за увреждането.

Първият ответник се е разпоредил със свои имуществени права в полза на втория ответник възмездно. Правото на собственост върху процесния имот е прехвърлено срещу поето задължение за издръжка и гледане. Задължението на приобретателя е имуществено. Договорът сключен между ответниците е възмезден, няма спор, че е валиден и обвързващ страните по сделката.

За да бъде основателен иска по чл.135 от ЗЗД, когато разпореждането на длъжника е възмездно следва ищеца да докаже знание за увреждането и у приобретателя, придобил права от длъжника или да се докажат предпоставките на чл.135,ал.2 от ЗЗД за приемане по презумпция, че приобретателя на правата е знаел за увреждането. По делото се установява, че двамата ответници са баща и син, поради което намира приложение презумпцията на чл.135,ал.2 от ЗЗД и съдът следва да приеме, доколкото не се установява друго, че вторият ответник е знаел за увреждането при сключването на сделката за процесния имот с първия ответник.

Неоснователно е възражението на ответниците, че по делото не се установява увреждане на кредитор. Увреждащо е всяко действие, с което се осуетява или затруднява кредитора да се удовлетвори от имуществото на длъжника, независимо дали длъжникът се е лишил от свое имущество, намалил е имуществото си или го е

осребрил. И при възмездност на разпоредителната сделка кредиторът следва да се счита за увреден, защото е лесно длъжникът да укрие получената цена, а това затруднява кредиторът да се удовлетвори от имуществото му.

В случай, че се установи увреждащо действие от длъжника, е без правно значение дали последния разполага с друго имущество, с което да удовлетвори кредитора/ в този смисъл решение № 261/2015г по гр.д. № 5981/2014г на IV ГО на ВКС . В рамките на производството по чл.135 от ЗЗС съдът не изследва общото имущество на длъжника и не прави изводи дали разполага с достатъчно имущество. Това е така, защото цялото имущество на длъжника е обезпечение на интереса на кредитора и кредиторът може да иска от длъжника да пази своето имущество , по начин такъв, че неговото удовлетворяване да е гарантирано и бързо постижимо.

Предвид изложеното съдът приема, че по делото е доказано, че ищецът е кредитор на първия ответник, че първият ответник има знание за това, че дължи изпълнение на парично задължение по договор за банков кредит, че след възникване на задължението по този договор първият ответник се е разпоредил със свое имущество възмездно , в полза на втория ответник- негов син.

С оглед изложеното съдът приема, че сделката между ответниците е недействителна по отношение на ищеца, поради изпълване на състава на чл.135 от ЗЗД.

Предвид изложеното съдът приема предявеният иск за доказан по основание и подлежащ изцяло на уважаване.

Изводите на двете съдебни инстанции съвпадат. Първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно.

По отношение на разноските:

На осн. чл.78,ал.1 ГПК право на разноски в процеса има ищецът- въззиваем.

Същият не претендира и не доказва разноски пред настоящата инстанция.

Мотивиран така състав на Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 1400 от 20.03.2023г, постановено по гр.д. № 14515/2021г по описа на Софийски градски съд, ІГО, 7-ми състав , изцяло .

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____